

F. 905

F. 905

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKOZSÉGTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1917–18. TANÉVRŐL

AZ INTÉZET FENNALLÁSÁNAK 61. ÉVÉBEN.

KÖZLI:

DR. VILLÁNYI HENRIK
IGAZGATÓ.

Széchenyi napló
6772/1948

NAGYKANIZSA, 1918.

ZALA NYOMDA ÉS UJSÁGKIADÓVÁLLALAT.

49. 1.
288.

905.

A NAGYKANIZSAI IZR. HITKÖZSÉGTTŐL

FENNTARTOTT

FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1917-18. TANÉVRŐL

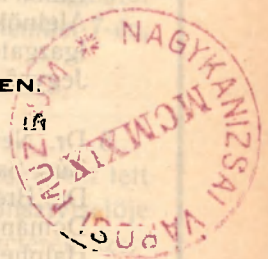
AZ INTÉZET FENNÁLLÁSÁNAK 61. ÉVÉBEN.

KÖZLI:

DR. VILLÁNYI HENRIK

IGAZGATÓ

NAGYKANIZSA, 1918.

ZALA NYOMDA ÉS UJSÁGKIADÓVÁLLALAT.

Felügyelet.

Szerv. Szab. 7. §. Az intézet feletti felügyeletet a nm. Vkm. valamint a nm. kereskedelemügyi miniszter az evégből kirendelt közegei által gyakorolja.

A szűkebb felügyelet gyakorlása az intézetfenntartó nagykanizsai izr. hitközség kebeléből választott iskolai szakosztályra (felügyelő bizottságra) van bízva.

Felügyelő bizottság.

Elnök : Dr. Rothschild Jakab.
 Alelnök : Heltai József, ker. tanácsos.
 Igazgató : Dr. Villányi Henrik.
 Jegyző : Barta Lajos.

- 5 Dr. Neumann Ede, főrabbi.
 Bún Samu, kir. tanácsos, nyug. igazgató.
 Dr. Bród Tivadar.
 Domány Ármin, a tantestület képviselője.
 Halphen Mór.
- 10 Hirschler Sándor.
 Kertész József, elemi iskolai igazgató.
 Löwe Adolf
 Ötvös Emil
 Pongor Henrik.
- 15 Rosenfeld József.
 Dr. Rothschild Samu.
 Scherz Richárd
 csapíi Sommer Ignác, hitk. elnök.
 Strém Tivadar.
- 20 Sommer Nátán.
 Zerkowitz Lajos.

A HAZÁÉRT!

Negyedik névsora azoknak a volt tanulóinknak, akik boldogulásunkért és békénkért messze a hazától és családtól a népek háborujában meghaltak.

25. HAVAS JÓZSEF,

szül. Nagykanizsán, 1882. december 26-án; érettségi vizsgálatot tett 1900. június hóban. Elhunyt Trientben 1917. szeptember 7-én, az olasz harctéren szerzett betegsége következtében.

26. NÁDOR LIPÓT,

szül. Nagykanizsán, 1880. május 11-én; érettségi vizsgálatot tett 1897. június hóban. A Magyar Gázizzófény R. T. főtisztviselője volt. Magy. kir. népfőlkelő főhadnagy. Elhunyt a harctéren szerzett sebesüléséből eredő betegsége következtében 1918. jan. 30-án.

27. ROSENBERG SÁNDOR,

szül. Nagykanizsán 1895. december 30-án, a cs. és kir. 48. gyalogezred önkéntes őrzetője. Érettségi vizsgálatot tett 1914. június hóban. Elesett az 1916. év november 24-én Jidoscita (Romániában) mellett vívott ütközetben. A „Gutenberg” nagykanizsai nyomdai vállalat tisztviselője volt.

28. GOLDSCHMID KÁROLY,

szül. Nagykanizsán, 1888. április 20-án, érettségi vizsgálatot tett 1905. június hóban. A 19. cs. és kir. gy. ezr. tart. zászlósa. A harctéri szolgálatban szerzett betegsége következtében elhunyt 1918. március 20-án. Földi maradványai Nagykanizsán a hősök temetőjében nyugsznak.

Iskolánk és a háború.

A háboru negyedik esztendeje is küzdelmes év volt. A legtöbb nehézséget bevonult tanáraink helyettesítése és egy betöltetlen tanszék ellátása okozta. A városban ugyanis az összes tanintézetekben a délelőtti tanítás lépett életbe. Ennek következménye az volt, hogy bizonyos tárgyak helyettesítésére, minthogy mi is délelőtt tanítottunk, egyáltalán nem lehetett tanerőt szerződtetni, vagy pedig a tanítási időnek csak előre kikötött órájában kaptunk óraadó tanárt. Ennek a körülménynek zavaró befolyása az órarendben és a tanítási tervben mutatkozott, amennyiben az órarend nem felelhetett meg mindenben a pedagógiai követelményeknek. A fennforgó nehézségek ellenére azonban megtarthatuk az intézetet az elmúlt háborús években elért színvonalon.

Helyiségeinket, amelyeket a háború kitörése óta a cs. és kir. katonai parancsnokság tartalék-kórháznak használt, 1917. május havában rendelkezésünkre bocsátották. A nagy költségekkel foganatosított tatarozási munkálatok után az iskolai épületet ismét egész terjedelmében használatba vehettük, hasonlóan szertárainkat és könyvtárainkat is.

Tanári testület. Az intézet tanárai közül katonai szolgálatot teljesítenek *Balog Dávid* rendes tanár, cs. és kir. t. főhadnagy. A pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokságnál volt alkalmazva 1918. március haváig. Március 2. óta egy menetszázadnak parancsnoka volt és mint kiképzőtiszt teljesített szolgálatot a hadtápterületen. Május havában a harctérre ment. *Elek Mór* rendes tanár mint szakaszvezető teljesített szolgálatot az Isonzó fronton. 1917. novemberétől 1918. februárig a sankt-pölteni tiszti iskolához volt berendelve. A bevonult tanárok helyett tanítottak *Kertész József* elemi iskolai igazgató, *Jellinek Márk* polgári iskolai tanár, *László Vilmos* a „Mercur“ gyár cégvezetője, *Rácz Lajos* és *Wehry Hugó* polgári iskolai tanárok. A nm. Vkm. úr azonban Zalavármegye kir. Tanfelügyelőjéhez intézett 3446 számú rendeletével, tekintettel arra, hogy *Jellinek Márk*, *Rácz Lajos* és *Wehry Hugó* tanárok saját intézetükben heti 20—22 órában voltak elfoglalva, megvonta tőlük az engedélyt, hogy a felsőkereskedelmi iskolában taníthassanak, E rendeletből kifolyóan nevezett három tanár április 2-án előadásait beszüntette. Ennek következtében április havában a számtan-mennyiségtan és vegytan-áruismeret tanszéke ellátatlan volt. A katonai előkészítő tanfolyam érettségi vizsgálatain az

említett tárgyakra vonatkozó teendőket *Balogh Sándor* és *Pap János* főgimnáziumi tanárok látták el. Április 28-án a polgári iskolai tanárok ismét megkezdték működésüket, miután a nm. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr a tiltórendelet intézkedéseit hatályon kívül helyezte és a folyó tanévben a régi rendet jóváhagyta.

Háborus jótékonyosság. Ebben az évben is, úgy mint az elmúltakban a tanári kar azon buzgólkodott, hogy a tanuló ifjúság minden jótékony mozgalomban részt vegyen. A hősök emlékére november 2-án rendezett gyűjtésnek eredménye *K 310 90* volt, A József főherceg szanatórium javára *K 52 70* gyűjtöttünk. A „Karácsony a harc téren“ név alatt megejtett gyűjtés *K 154 60* eredményezett. A m. kir. 20. honvéd gyalogezred rokkantalapjának *K 91* —, a Zita-otthonnak *K 20* —, a Hazatérő Hadifoglyokat Gyámolító Bizottságnak *K 184 80-at* juttattunk.

Hadikölcsönjegyzés. Az igazgató vállalva a tanári karral, miként a múltban, úgy a f. tanévben is ébren tartotta a tanuló ifjúságban a háboru sikeres befejezésére célzó köteleességek tudatát. Felvilágosító tanítással buzdították az ifjúságot a VII. hadikölcsön jegyzésére. Törekvésünknek megvolt a kellő sikere. A jegyzés eredménye *K 100050* — volt. Buzdításul az utókor számára feljegyezzük azoknak a tanulóknak a nevét, kik a VII. hadikölcsönre jegyeztek.

A VII. hadikölcsönt jegyezték az alsó osztályban :

1. Maschanczker Imre	K 5000.—	
2. Papp László	„ 2000.—	
3. Hirschsohn Miklós	„ 1200.—	
4. Grosz Lajos	„ 1000.—	
5. Widder Jenő	„ 1000.—	
6. Heimert Béla	„ 200.—	
7. Pichler Ede	„ 200.—	
8. Hilcz József	„ 200.—	
9. Fischl Máttyás.	„ 200.—	
10. Kaufmann György	„ 100.—	
11. Kamarits Győző	„ 100.—	
12. Pisztel Ferenc	„ 100.—	
		Összesen K 11300.—

Középső osztályban :

1. Löbl Árpád	K 5000.—
2. Schwarzenberg Imre	„ 5000.—
3. Hollós Ferenc	„ 4100.—
4. Fischer Rudolf	„ 2000.—
5. Toch Rezső	„ 1000.—

6. Petrics János	"	1000.—	
7. Ince Pál	"	1000.—	
8. Sugár Zoltán	"	1000.—	
9. Tausz József	"	800.—	
10. Földes István	"	500.—	
11. Miszer László	"	500.—	
12. Burger István	"	250.—	
13. Klein Sándor	"	200.—	
14. Gutmann László	"	100.—	
15. Báder Imre	"	200.—	
16. Kleinfeld István	"	100.—	
			Összesen K 22750.—

Felső osztályban :

1. Kormos István	K	20000.—	
2. Balaton Dénes	"	10000.—	
3. Neumann Andor	"	10000.—	
4. Stern Jenő	"	7700.—	
5. Gábor Imre	"	5000.—	
6. Rotcschild Sándor	"	5000.—	
7. Weiszfeld Ferenc	"	3000.—	
8. Sattler Zoltán	"	3000.—	
9. Weiszfeld Jenő	"	1000.—	
10. Knortzer György	"	500.—	
11. Kremsier Dezső	"	500.—	
12. Barta Pál	"	200.—	
13. Kleinfeld József	"	100.—	
			Összesen K 66000.—

Az alsó osztály jegyzése	K	11300.—	
A középső "	"	22750.—	
A felső "	"	66000.—	
			Összesen K 100,050.—

A háború hatása a tanulmányi előmenetelre és erkölcsi magaviseletre. A háború hatása a háború IV-ik évében főleg az élelmezés és ellátás nehézségében nyilvánult meg. A szegényebb sorsú tanulók, már a nagy szünidőben kénytelenek voltak mint segéd munkások maguk és családjuk számára megkeresni a mindennapi kenyeret. A szorgalmi időben pedig, amikor az iskolában elfoglalva nem voltak a család részére való élelem beszerzéssel bajlódtak. Sok tanulónak az otthon való tanulást az a körülmény nehezítette meg, hogy világítóanyagban szűkölködtek és kénytelenek voltak az esti órákat téltenségben tölteni. Az iskola azonban mindvégig a szükséges világítással és fűtőanyaggal el volt látva. A tanulmányi eredmény az említett bajokhoz képest nem felelt meg azoknak a kívánalmaknak és követelményeknek, amelyeket a mi intézetünk tanulói iránt támasztani szokott, de az említett zavaró mozzanatokat figyelembe véve, kielégítő volt.

A szülők érdeklődése és az iskolával való érintkezése a háború alatt csekély volt, ami csak természetes folyománya annak, hogy az apák nagyobb részét katonai szolgálatot teljesítettek. A szülők segítségére nem is volt szükségünk, mivel minden tanulónak családi bajait ismertük. Fegyelmi tekintetben a tanulók ellen panaszunk nem volt. Súlyosabb fegyelmi vétségekben ítélkeznünk nem kellett és a fegyelmi szabályok betartására következetesen ügyeltünk.

A háború tanulságai. A háború tanulságainak ismertetése a tantestületnek kiváló gondját képezte. A rendes tanítási idő órarendjébe illesztette minden szaktanár tantárgyának a háborúval kapcsolatos vonatkozásait. Az ifjúság az ilyen tanítás mellett az események okait meglátva, a háború nemzetgazdasági és szociális hatását is megértette és minden alkalommal a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta a tanári karnak a háborúra vonatkozó szakszerű fejtegetéseit.

Hőseink emlékezete. Október 6-án az „Aradi Vértanúk” emlékének gyászünnepélyén megemlékeztünk azokról a hősokról is, kik a diák-élet szálaival intézetünkhöz voltak növe és a világ-háborúban a haza védelmében szenvedtek hősi halált.

November 2-án pedig a nm. Vkm. 141603/917. sz. a. kelt rendelete értelmében egy önálló gyászünnepély keretében a haza védelmében hősi halált halt derék katonáinkról emlékeztünk meg, akik a népek háborújának országútján, lövészárkokban, hóborította hegyeken, vagy a tenger fenekén alusszák örök álmukat, miként azt a háború szükségessége parancsolta. A hadisírok gondozása céljából ez alkalommal foganatosított gyűjtés eredménye *K 310/90* volt.

Bevonulások. Azok a tanulók, akik 1899-ben születtek és az 1917. évi szeptember havi pótsorozaton alkalmasoknak találtattak, október 15-én csapattestükhöz bevonultak és tanulmányukat megszakítani kénytelenek voltak. Ezek a bevonultak: *Beke József, Eröss Ferenc* a felső, *Lenkei Jenő* a középső és *Henger Imre* az alsó osztály tanulói voltak.

Az 1918. évi január havában megtartott népfölkelési szemlén alkalmasoknak találtattak: *Geiszt István, Hilcz József, Szekrény Géza* rendes és *Szabó Ferenc* magántanuló, az alsó osztály tanulói. Ezeknek a 680/918. eln. sz. miniszteri rendelet értelmében, minthogy március 15-én bevonulni tartoztak, az alsó osztály elvégzéséről a bizonyítványt március 9-én kiadtuk. *Szabó Ferenc* magántanuló pedig március 7—9-ig szabályszerű magánvizsgálatot tett.

Előkészítő tanfolyam február 1-től március 14-ig. A 7/618. eln. sz. min. rendelet szerint azok a tanulók, akik az

1918. évi január hóban megtartott népfelkelési bemutató szemlén alkalmasoknak találtattak és az intézet középső osztályának tanulói voltak, csak március 15-én vonultak be. Hogy azonban a tanév rájuk nézve eredménytelenül el ne vesszen és katonai szolgálatra való bevonulásuk előtt a megkezdett osztályt befejezhessék, a min. rendelet értelmében a középső osztálybeliek részére, osztályuknak megfelelő február hó 1-én kezdődő és március 14-ig tartó előkészítő tanfolyamot tartottunk.

E tanfolyamon résztvettek: *Fischer Rudolf, Hetesi János, Horváth István* és *Petricics János*. Ezek az osztályvizsgálat után, március 12-én a középső osztályról bizonyítványt kaptak. A felső osztályban nem volt népfelkelésre kötelezett alkalmas tanuló.

Előkészítő tanfolyam április 1-től április 28-ig. Ezt a tanfolyamot a nm. VKm. U 7 és 2304/918. eln. sz. a. kelt rendeletei alapján szerveztük. E tanfolyamban résztvettek elsősorban azo: a tanulók akik 1899-ben vagy az előző években születtek és az 1917. év október 15-én katonai szolgálatra bevonultak; továbbá azok a tanulók, akik február-március havi előkészítő tanfolyamban résztvettek és március 12-én a középső osztály elvégzéséről bizonyítványt kaptak. De felvettük ebbe a tanfolyamba azokat a tanulókat is, akik a középső vagy alsó osztályt elvégezték és már hosszabb ideig katonai szolgálatot teljesítenek.

E katonai tanfolyam tanulói a következők voltak:

Középső osztály:

Friedmann Antal, a 20. hgye. önkéntes őrmestere,
Halász Pál, a cs. és kir. 48. gye. önkéntes őrmestere,
Szabó Gyula, a 20. hgye. örvezetője.

Felső osztály:

Beke József, a 20. honvé. gyalogezred örvezetője,
Eröss Ferenc, a 20. hgye. örvezetője,
Eröss József, a cs. és kir. 48. gye. szakaszvezetője,
Fischer Rudolf, népfelkelésre kötelezett tanuló,
Goldmann József, a cs. és kir. 48. gye. tizedese,
Hetesi János, népfelkelésre kötelezett tanuló,
Horn József, a 20. hgye. örvezetője,
Horváth István, népfelkelésre kötelezett tanuló,
Kaufmann Antal, a cs. és kir. 48. gye. tizedese,
Kengyel Jenő, a 20. hgye. örvezetője,
Maschanczker László, a cs. és kir. 66. gye. tizedese,
Pálfi István, a 10. hgye. őrmestere,
Petricics János, népfelkelésre kötelezett tanuló,
Skrivalics János, a 20. hgye. önkéntese,
Schlestinger Alfréd, a cs. és kir. 48. gye. szakaszvezetője,
Schiller János, a cs. és kir. 48. gye. szakaszvezetője.
Összesen: 19 tanuló.

A tanfolyamot április 2-án megnyitottuk. Április 24-én kezdtük az osztályvizsgálatokat, 25. 26 és 27-én tartottuk meg az írásbeli és szóbeli vizsgálatokat. A szóbeli vizsgálatra jelentkezett 16 hallgató; megfelelt 15; 2 hó múlva teendő javi óvizsgálatra utasítottatott 1. A min szteri biztosi teendőkkal az igazgató volt megbizva.

Katonai szolgálatra előkészítő tanfolyam. A nm. VKm. úr 12510/918. sz. a. elrendelte, hogy a katonai szolgálatra való előkészítő tanfolyam, azokban az iskolákban, ahol az elmúlt tanévben ilyen gyakorlatok tartattak, az idei tanévben is haladéktalanul megkezdendők. Ehhez képest egy hatvanöt tagból álló csoportot alakítottunk és a tanfolyamot február hónapban megkezdtük. Az első elméleti előadást *Dömös Gyula*, a 20. hgye. századosa, f. évi február hó 4-én tartotta a hadsereg szervezetéről.

A 20. honvédegyalozezred pótzászlóalj parancsnoka a tanfolyam szervezésében hathatón támogatott bennünket. A gyakorlati kiképzésre kérelmünkre *Toma Elek* hadnagyot küldte ki, aki a rend-, sor- és menetelési gyakorlatokat február hó 12-én kezdte meg és a tanév végéig altisztek segédletével folytatta. *Markó Lajos* főhadnagy február hó 18-án tartott előadást a tereptanból, *Klekkner Sándor* főhadnagy február hó 25-én a háboru védelmi rendszerről értekezett. *Dr. Miklós Imre* az első segélynyújtást március hó 4-én mutatta be az ifjuságnak. Március hó 11-én *Szabó Béla* főhadnagy értekezett a fegyvernemek működéséről.

Ugy a honvédkerület, vaiamint a 20. honvédpótzászlóalj parancsnokságának, az előadó és kiképző tiszteknek, valamint *dr. Miklós Imrének*, sikeres és önzetlen működésükért hálás köszönetet mond az igazgatóság.

Iskolai ünnepélyek. Az előző fejezetben említett ünnepélyeken kívül a hazafias érzület és szellem ápolására a lefolyt tanévben is több alkalmi ünnepélyt rendeztünk. Október 6-án az Aradi Vértanuk emlékére tartottunk ünnepélyt. November 19-én néhai *Erzsébet* királyné emlékét szokásos kegyelettel ültük meg. Március 15-ét nagyobb keretben ünnepeltük meg. Az ünnepélyre a város közönségét is meghívtuk. Az iskolai ének- és zenekar *Wehry Hugó* tanár vezetésével több ének- és zenedarabot adott elő. Az alkalmi beszédet *Kleinfeld József*, a felső osztály tanulója mondta el. Ezenkívül *Krámer József* és *Müller Imre* szavaltak. A nm. VKm. úr 59955 VI. a. sz. a kelt rendelettel elrendelte, hogy május 9-ike Ófelsége Zita királyné születésnapja ünnepe legyen minden iskolának és hogy az ünnep programjának befejezése után gyűjtést rendezzünk a Zita-Otthon javára. Ezt a napot mi is megünnepeltük és arra törekedtünk, hogy az ünnepély erkölcsi hatása és anyagi sikere megfeleljen a hozzáfűzött vára-kozásoknak. Az ünnepi beszédet az igazgató tartotta.

Ének- és zenekör. Az iskolai ünnepélyek emelésére ének- és zenekört alakítottunk. Az énekkart a tanév első felében *Ábrámovics Márk* főkantor, később *Wehry Hugó* tanár tanította. Ő gyakorolta be az ének- és zenekar együttes előadásait és lehetővé tette, hogy iskolai ünnepeinken saját ének- és zenekarunk közreműködhessék. *Wehry Hugó* tanár nagy ügyszeretettel és fáradtságot nem ismerő buzgósággal foglalkozott az ének- és zenekar kiképzésével, amiért e helyen is köszönetet mond neki az igazgatóság.

III.

Az 1917—18-ik iskolai év egyéb adatai.

A tanév megnyitása. Az alakuló értekezletet augusztus 28-án, a javító vizsgálatokat augusztus 31-én, a beiratásokat szeptember 2. 3 és 4-én tartottuk meg. A rendes tanítás szeptember 6-án kezdődött. Az írásbeli magánvizsgálatok szeptember 6—11-ig; az írásbeli érettségi vizsgálatok szeptember 11—16-ig folytak le.

A szóbeli érettségi vizsgálatot szeptember 19-ére tűztük ki. Miként a múlt tanév végén, ezen a vizsgálaton is *dr. Exner Kornél* közigazgatási bíró, mint a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr biztosa elnökölt. Társelnök *Heltai József* ker. tanácsos, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megbízottja volt. A vizsgálatra 4 jelölt jelentkezett, kik közül *Vida Ernő* és *Haba József* megfeleltek, két jelölt javító érettségi vizsgálatra utasított.

Változás a tanári karban. Változás a tanári karban nem volt. A hadbavonult rendes tanárainkat az idén is részben a helybeli főgimnázium és az állami polgári iskola tanárai, részben saját tanerőink helyettesítették. A könyvvitel levelezési szakot *László Vilmos*, a „Mercur“ gyár cégvezetője látta el. *Dr. Villányi Henrik* megb. igazgatót az iskolaszék 562/917. sz. határozattal végleges minőségben igazgatónak választotta meg.

Előléptetések. A nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr pedig a rendes tanárokat 183940/917. sz. a. kelt rendelettel egy fizetési fokkal előléptette és ennek a foknak megfelelő háborus segélyben részesítette.

Segélyezés. A háború negyedik esztendejében a jótékony-ságot az eddiginél fokozottabb mértékben kellett gyakorolni. Segítő-Egyesületünk nemcsak könyvekkel támogatta a szegénysorsu tanulókat, hanem két ízben tetemes pénz-segélyt is juttatott nekik. Néhány tanulót cipővel és ruhával is elláttunk. *Kálmán Oszkár* intézetünk volt növendéke és a *Gutmann S. H.* cég tisztviselője 100 K-val támogatta a szűkölködő növendékeinket.

Ha még mindehhez hozzáadjuk azt az összeget, amelyet a tandijelengedések eredményeznek, továbbá azokat az adományokat és ösztöndíjakat, amelyekben a nemes szívű alapítók a szűkölködő tanuló ifjúságot évről-évre részesítik, akkor elmondhatjuk, hogy jóléti intézményeink megfelelnek hivatásuknak. Az ösztöndíjakat és adományokat külön táblázaton mutatjuk ki.

Iskolánk látogatói. F. évi január 17. és 18-án *Kirchner Béla* kir. főigazgató, m. kir. udvari tanácsos, intézetünket hivatalos látogatásával tisztelte meg. A tanítási órákon jelen volt. Ezenkívül intézetünk ügykezelését és helyiségeit behatóan megtekintette és egy elnöklete alatt megtartott értekezleten előadta észrevételeit és tapasztalatait. Ugy a tanulmányi eredményt, valamint a fegyelmi állapotot megfelelőnek találta és az intézet célszerű elhelyezéséről elismeréssel nyilatkozott.

Szünnapok. A tanítást szeptember 6-án kezdtük. Az előadások szabályszerűen folytak az egész tanítási évben. Szünetet csak a Rendtartásban előírt napokon tartottunk.

Elnöki üdvözlés. Április hó 28-án a hitközségi közgyűlés csapói *Sommer Ignác* urat választotta meg elnöknek. A tanári kar május 5-én üdvözölte az új elnököt, aki már évek óta gondos körültekintéssel vezette a hitközség gazdasági ügyeit. Az elnök az igazgató üdvözlő beszédére adott válaszában különösen hangsúlyozta, hogy a felső kereskedelmi iskola fejlesztését és fenntartását főfontosságú ügynek tartja.

Halálozás. *Rapoch Gyula* ügyvéd, az iskolai szakosztály tagja, f. évi május hó 1-én elhunyt. A tanügynek e barátja különösen a felső kereskedelmi iskola szervezésében vett tevékenyen részt és e téren említésre méltó érdemeket szerzett. A tanuló ifjúság a tanári kar vezetésével május 3-án vett részt a vég-tisztességben.

Vasárnapi könyv. Az Országos Közművelődési Tanácstól kiadott Vasárnapi Könyv című ismeretterjesztő és hetenként megjelenő folyóiratot a tanulók közt terjesztettük. Az ügykezeléssel *Kertész József* elemi iskolai igazgató és óraadó tanár foglalkozott.

Ipartelepek látogatása. Az ipartelepek látogatása a háború tartama alatt szünetelt, egyrészt azért, mivel a helybeli ipartelepek

üzeme korlátozva volt, másrészt, mivel a vegytani és áruismereti szak tanára katonai szolgálatot teljesített, helyettese pedig saját intézetében való elfoglaltsága miatt az ifjúságot nem vezethette. Tanulmányi kirándulásokra pedig az élelmezés és utazás nehézségei miatt nem is gondolhattunk.

Egészségi állapot. A tanulók és tanárok egészségi állapota a lefolyt iskolai évben teljesen kielégítő volt. Járványos betegségek nem fordultak elő.

Az iskolai év befejezése. A nm. Vkm. úr 45430. sz. a. kelt rendeletével utasította az igazgatóságot, hogy a felső kereskedelmi iskolában a felső osztály tananyaga és vizsgálja f. évi május hó 18-ig befejeztessék; a pünkösdi utáni héten az írásbeli érettségi vizsgálatok és május hó utolsó hetében a szóbeli vizsgálatok tartassanak meg; az alsó és középső osztályokban pedig a tanítás és az iskolai év június hó 15-ig feltétlenül befejezhető legyen. Az erre vonatkozó intézkedéseket a rendelet értelmében hajtottuk végre.

Hittoklatok:

Halász János, elemi iskolai tanító, az írt. tanuló hittoklatja.

Működésének évi 11.2.

IV.

A tanári kar.

Dr. Villányi Henrik, igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, városi képviselő. Működésének évei 34, ez intézetnél 27.

Balog Dávid, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, tartalékos főhadnagy. Katonai szolgálatot teljesít. Működik ez intézetnél 16 év óta.

Domány Ármin, középiskolákra képesített rendes tanár, az ifjúsági könyvtár és a földrajzi szertár öre. Működésének évei 21, ez intézetnél 19.

Elek Mór, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár. Katonai szolgálatot teljesít. Működik ez intézetnél $8\frac{1}{2}$ év óta.

Jellinek Márk, óraadó tanár, a helybeli polgári iskola rendes tanára. Működik ez intézetnél 4 év óta.

Kertész József, óraadó tanár, a helybeli izr. elemi iskola igazgatója, okl. polgáriiskolai tanár. Működik ez intézetnél 4 év óta.

Krámer Lajos, elemi iskolai tanító. Okl. polgári iskolai tanár és jegyőr. Működik ez intézetnél 2 év óta.

László Vilmos, óraadó tanár, vasgyári cégvezető, a tanári értekezletek jegyzője. Működik ez intézetnél 3 év óta.

Rácz Lajos óraadó tanár, a helybeli áll. polg. iskola rendes tanára, okl. középiskolai és felső keresk. iskolákra képesített tanár, a vegytani szertár öre. Működik ez intézetnél 4 év óta.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó ügyvéd. Működik ez intézetnél 25 év óta.

Wehry Hugó, óraadó tanár. A helybeli polg. iskola rendes tanára. Működik ez intézetnél $1\frac{1}{2}$ év óta.

Hitoktatók:

Halász Jenő, elemi iskolai tanító, az izr. tanulók hitoktatója. Működésének évei $1\frac{1}{2}$.

Hütter Lajos, ág. ev. lelkész, az ág. ev. tanulók hitoktatója.
Működik ez intézetnél 23 év óta.

Kádár Lajos, ev. ref. lelkész, a ref. tanulók hitoktatója.
Működik ez intézetnél 9 év óta.

P. Pintér Béni, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója.
Működik ez intézetnél 21½ év óta.

Iskolaszolga : Franciscs Zsigmond.

Tanítványok		Tanulók		Tanítók	
Összesen	Általános iskolások	Összesen	Általános iskolások	Összesen	Általános iskolások
30	30	30	30	30	30
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
10	10	10	10	10	10
11	11	11	11	11	11
12	12	12	12	12	12
13	13	13	13	13	13
14	14	14	14	14	14
15	15	15	15	15	15
16	16	16	16	16	16
17	17	17	17	17	17
18	18	18	18	18	18
19	19	19	19	19	19
20	20	20	20	20	20
21	21	21	21	21	21
22	22	22	22	22	22
23	23	23	23	23	23
24	24	24	24	24	24
25	25	25	25	25	25
26	26	26	26	26	26
27	27	27	27	27	27
28	28	28	28	28	28
29	29	29	29	29	29
30	30	30	30	30	30

Tantárgyak felosztása a tanárok közt az 1917—18. tanévben.

Tanár	Tantárgy	Alsó o.	Köz. o.	Felső o.	Összesen
Domány Ármin	Magyar	—	3	3	6
" "	Német	4	3	3	10
" "	Földrajz	—	2	2	4
" "	Történelem	—	2	2	4
Halász Jenő	Vallás tan	1	1	1	3
Jellinek Márk	Ker. számtan	—	3	3	6
" "	Természettan	2	—	—	2
Kertész József	Magyar	3	—	—	3
" "	Földrajz	2	—	—	2
" "	Történelem	2	—	—	2
Krámer Lajos	Gyorsírás	2	2*	1*	5
László Vilmos	Könyvvitel	—	3	3	6
" "	Levelezés	2	2	2	6
" "	Szépírás	1	—	—	1
Rác Lajos	Ker. számtan	4	—	—	4
" "	Vegy tan	2	2	2	6
Dr. Rosen berg Mór	Közgazd. ism.	—	2	2	4
" "	Jogi ism.	—	2	2	4
Dr. Villányi Henrik	Francia nyelv és levelezés	3	3	3	9
Wehry Hugó	Mennyiségt.	2	2	2	6
	Összesen	30	32	31	93

* Rendkívüli tantárgy.

Hitoktatók:

Halász Jenő, címzetes iskola tanár, az írás tanítás hitoktatója.
Munkájának évi 1 1/2.

VI.

Az 1917—18-évben elvégzett tananyag megfelel az 1915. évi augusztus hó 1-én 81000/915. sz. alatt kiadott felső kereskedelmi iskolák tanítástervének, illetőleg az annak nyomán összeállított és jóváhagyott állandó részletes tanmenetnek.

A nagykanizsai felső kereskedelmi iskola általános tanterve.

Tantárgyak	A heti órák sz. egyes osztályokb.			Összesen
	alsó	közép	felső	
A) Rendes tantárgyak:				
1. Vallástan	1	1	1	3
2. Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	9
3. Német nyelv és levelezés	4	3	3	10
4. Francia nyelv	3	3	3	9
5. Földrajz	2	2	2	6
6. Történelem	2	2	2	6
7. Mennyiségtan és polg. számtan	2	2	2	6
8. Természettan	2	—	—	2
9. Kereskedelmi számtan és irod. munkák	4	3	3	10
10. Könyvvitel	—	3	3	6
11. Kereskedelmi levelezés	2	2	2	6
12. Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
13. Jogi ismeretek	—	2	2	4
14. Vegytan és áruismeret	2	2	2	6
15. Szépirás	1	—	—	1
16. Gyorsírás.	2	—	—	2
	30	30	30	90
B) Rendkívüli tantárgyak:				
1. Gyorsírás	—	2	1	3

A tanulók névsora és lakóhelye.

Alsó osztály.

Osztályfőnök: *Kertész József.*

- Baján József, Nagykanizsa.
 Balogh Sándor, Nagykanizsa.
 Dobrin Hugó, Nagykanizsa.
 Fischer István, Nagykanizsa.
 5 Fischl Mátyás, Ligetvár, Zala-megye.
 Gábor József, Nagykanizsa.
 Gedér József, Nagykanizsa.
 Gerő József, Tapolca, Zala-megye.
 Geiszl István,* Nagykanizsa.
 10 Goldstein Andor Lengyeltóti, Somogy-megye.
 Gross Lajos, Gelse, Zala-megye.
 Grünfeld László, Nagykanizsa.
 Grünwald Ernő, Nagykanizsa.
 Günser Kálmán, Nagykanizsa.
 15 Heimer Béla, Perlak, Zala-megye.
 Hilcz József,* Nagykanizsa.
 Hirschsohn Miklós, Perlak, Zala-megye.
 Horváth Károly, Nagykanizsa.
 Kaufmann György, Nagykanizsa.
 20 Keszler János, Tarany, Somogy-megye.
 Klein Gyula, Nagykanizsa.
 Kramarits Viktor, Perlak, Zala-megye.
 Krausz Imre, Nagykanizsa.
 Krausz Sándor, Nagykanizsa.
 25 Lopusánszky Béla, Nagykanizsa.
 Löbl Ferenc, Nagykanizsa.
 Ludwig Frigyes, Nagykanizsa.
 Maschanczker Imre, Nagykanizsa.
 Müttler Sándor, Nagykanizsa.
 30 Münz László, Barcs, Somogy-megye.
 Nádai László, Muraszombat, Vas-megye.
 Paizs Pál, Nagykanizsa.
 Papp László, Csorna, Sopron-megye.
 Pál Imre, Nagykanizsa.
 35 Pichler Ede, Barcs, Somogy-megye.

- Pittner József, Erdőcsokonya, Somogy-megye.
 Pisztel Ferenc, Nagykanizsa.
 Pollák Sándor, Nagykanizsa.
 Pörcz József ismétlő, Nagykanizsa.
- 40 Rőmer József, Kocsola.
 Singer Gyula, Kiszabadka, Zala-megye.
 Steiner Jenő, Nagykanizsa.
 Steiner Lajos, Nagykanizsa.
 Stumpf Elemér, Nagykanizsa.
- 45 Stumpf Kálmán, Nagykanizsa.
 B. Szabó Endre, Nagykanizsa.
 Szekrény Géza, * Csörnyeföld, Zalamegye
 Widder Jenő, Szepetnek, Zala-megye.
 Zalaváry József, Nagykanizsa.
- 50 Ziegler Márton, Csáktornya, Zala-megye.

* A csillaggal jelölt tanulók évközben katonai szolgálatra bevonultak.

Középső osztály.

Osztályfőnök: *Rácz Lajos.*

- Báder Imre, Tóthszerdahely, Zala-megye.
 Baumgarten Viktor, Nagykanizsa.
 Beck Miklós, Nagykanizsa.
 Bojt János, Nagykanizsa.
 5 Burger István, Nagykanizsa.
 Doupona Dezső, Murakeresztur.
 Farsang József, Babócsa, Somogy-megye.
 Fischer Rudolf,* Egeraracs, Zala-megye.
 Földes István, Csáktornya, Zala-megye.
 10 Goldmann Miklós, Nagypeterd, Baranya-megye.
 Guttmann László, Csáktornya, Zala-megye.
 Grünfeld Dénes, Nagykanizsa.
 Hetesi János,* Nagykanizsa.
 Hirschler Andor, Nagykanizsa.
 15 Hirschler Ferenc, Nagykanizsa.
 Hirschler István, Nagykanizsa.
 Hollós Ferenc, Péthfűrdő, Veszprém-megye.
 Hordós Gyula, Nagykanizsa.
 Horváth István,* Nagykanizsa.
 20 Hozmecz Ferenc, Perlak, Zala-megye.
 Incze Pál, Rohonc, Vas-megye.
 Klein Sándor, Nagykanizsa.
 Kleinfeld István, Nagykanizsa.
 Krámer József, Nagykanizsa.
 25 Löbl Árpád, Csáktornya, Zala-megye.
 Miszer László, Alsódomboru, Zala-megye.
 Milhoffer Jenő, Nagykanizsa.
 Nagy László, Nagykanizsa.
 Petrics János,* Nagykanizsa.
 30 Plánder Ferenc, Nagykanizsa.
 Pörcz János, Nagykanizsa.
 Sándor János, Zalaszentgrót.
 Schwarzenberg Imre, Zalaapáti.
 Somogyi Kálmán, Barcs, Somogy-megye.
 35 Spitzer Antal, Nagykanizsa.
 Steiner Jenő, Csáktornya, Zala-megye.
 Sugár Zoltán, Nagykanizsa.
 Szabó József, Nagykanizsa.
 Tausz József, Nagykanizsa.
 40 Toch Jenő, Nagykanizsa.
 Weisenstern József, Nagykanizsa.
 Wortmann Pál, Nagykanizsa.

* A csillaggal jelölt tanulók évközben katonai szolgálatra bevonultak.

VIII.

1917—18. tanév.

Statisztikai kimutatások:

A kimutatás tárgya	Csoport	alsó	középi	felső	Összesen
		osztály			
Iskolai látogatás	Beiratott	50	42	29	121
	Évközben bevonult	3	4	—	7
	Kimaradt	—	—	2	2
	Létszám a tanév végén	47	38	27	112
Kor	A beiratkozott tanulók közül 1917. szept. végén volt:				
	13 éves	5	—	—	5
	14 "	20	5	—	25
	15 "	11	17	4	32
	16 "	9	11	19	39
	17 "	5	6	5	16
	18 "	—	3	1	4
Vallás	Izraelita	29	28	24	81
	Római katolikus	18	14	3	35
	Ág. evangellikus	1	—	1	2
	Ev. reformált	2	—	1	3
Anyenyelv	Magyar	49	41	29	119
	Német	1	—	—	1
	Horvát	—	—	—	—
	Tót	—	1	—	1
Nyelv- ismeret	Magyar	37	29	23	89
	Magyar-német	6	6	4	16
	Magyar-horvát	6	6	2	14
	Magyar-német-horvát	1	1	—	2
A felvétel alapja	Ismétlő saját intézetbeli	1	2	—	3
	" idegen	—	—	—	—
	Polgári iskola IV. osztály	38	—	—	38
	Gimnázium " "	19	—	—	19
Reáliskola " "	2	—	—	2	

A kimutatás tárgya	Csoport	alsó	közép	felső	Összesen
		osztály			
A felvétel alapja	Felső keresk. isk. alsó oszt.	—	40	—	40
	„ „ közép. „	—	—	29	29
A szülő vagy gyám lakhelye	Nagykanizsa	32	26	19	77
	Más zalamegyei	10	11	3	24
	Somogy megyei	5	2	3	10
	Baranyamegyei	—	1	—	1
	Vas megyei	1	1	1	3
	Veszprémmegyei	—	1	—	1
	Tolnamegyei	1	—	1	2
	Sopron megyei	1	—	1	2
Pest-pilis-Solt Kiskunmegyei	—	—	1	1	
A szülő vagy gyám polgári foglalkozása	Birtokos, bérlő	2	—	1	3
	Iparos	15	11	4	30
	Tisztviselő	3	8	1	12
	Nagykereskedő	—	1	1	2
	Kiskereskedő	13	11	10	34
	Köztisztviselő	8	3	3	14
	Magántisztviselő	4	2	8	14
	Tanár, tanító	—	—	—	2
	Másféle értelmiségi	1	2	—	3
	Magánzó	1	1	1	3
Munkás	3	1	—	4	
Tandij fizetés	Egész tandijat fizetett	29	25	17	71
	1/2 „ „	2	6	2	10
	1/4 „ „	10	5	3	18
	Teljes tandjmentes	9	6	7	22
	Összesen	50	42	29	121

IX.

A tanulmányi eredmény kimutatása.

T a n t á r g y	Alsó oszt.			Köz. oszt.				Felső oszt.				
	Az osztályozott tanulók száma											
	50				42				27			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Vallás tan	13	18	19	—	8	25	9	—	15	8	4	—
Magyar nyelv és irodalom	7	19	23	1	1	13	6	4	1	5	21	—
Német ny. és keresk. levelezés	1	7	34	9	1	4	27	10	1	2	22	2
Francia ny. és keresk. levelezés	1	11	30	8	—	6	27	9	2	5	17	3
Földrajz	10	24	15	1	2	7	32	1	3	9	15	—
Történelem	8	27	14	1	1	12	29	—	3	14	10	—
Mennyiség tan és pol. számtan	11	21	17	1	6	16	20	—	6	14	7	—
Természettan	11	16	22	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Ker. számtan és irodai munk.	6	20	23	2	8	15	14	5	4	11	9	3
Könyvtétel	—	—	—	—	4	16	20	2	3	10	14	—
Ker. levelezés és ismeretek	5	20	25	—	2	21	18	1	1	16	10	—
Közgazdasági ismeretek	—	—	—	—	—	10	32	—	2	13	12	—
Jogi ismeretek	—	—	—	—	1	13	28	—	2	6	19	—
Vegy tan és árú ismeret	5	23	22	—	8	17	17	—	9	16	2	—
Írásbeli dolg. külső alakja	13	28	9	—	—	—	—	—	2	12	13	—
Szépírás	9	28	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gyorsírás	9	21	20	—	12	5	18	—	2	10	—	—
Magaviselet	35	14	1	—	27	14	1	—	16	11	—	—

Nyelv- ismeret	Magyar	57	39	23	89
	Magyar-német	6	6	3	16
	Magyar-horvát	6	6	2	14
	Magyar-német-horvát	1	1	—	2
A felvétel alapja	Ismétlő saját intézményben	1	2	—	3
	idegen	—	—	—	—
	Polgári iskola IV. osztály	38	—	—	38
	Gimnázium	19	—	—	19
Reáliskola	2	—	—	2	

X.

Intézetünk jötevői.

Ösztöndíjak és ösztöndíjas tanulók az 1917—18. tanévben.

Alapítási év	Alapító, adományozó	Ösztöndíjas tanuló	Oszt.	Korona
A) Alapítványok.				
1890	Gelsei Gutmann S. H.	Hetesi János	köz.	
	2 tandíjmentes hely	Müller Imre	felső	
1888	Pollák Ármin	Klein Gyula	alsó	12.—
1805	Megyeri Krausz Mayer	Kleinfeld István	köz.	91·91
1898	Nagykanizsai Takarékpénztár ...	Baján József	alsó	40.—
1898		Günser Kálmán	alsó	40.—
1906	Dr. Villányi Henrik ...	Müller Ernő	felső	38·70
1906	Dr. Stolzer Henrik ...	Löbl Ferenc	alsó	23·13
1906	Danneberg Jakab ...	Grünfeld László	alsó	30.—
1906	Lówy Ödön ...	Krausz Sándor	alsó	52.—
1907	Délzalai Takarékpénztár ...	Horváth Károly	alsó	100.—
1907		Baria Pál	felső	100.—
1908	Bun Samu ...	Weiszenstern József	köz.	35·60
1911	Eichberg Adolf ...	Spitzer Antal	köz.	80.—
1911		Müller Imre	felső	80.—
1912	Dr. Stolzer László ...	Hirschler Andor	köz.	21·70
1012	Lówe Adolf ...	Toch Rezső	köz.	6.—
1912	Reichenfeld Sándor ...		köz.	11·80
1912	Sommer Sándor ...	Römer József	alsó	20.—
1913	ujnépi Elek Lipót ...	Milhofer Jenő	köz.	36.—
1913	Báró Eötvös József ...	Walder József	felső	20.—
1915	Dr. Barta Artur ...	Kremsier Dezső	felső	30.—
1915	Oszterhuber László ...	Ludwig Frigyes	alsó	30.—
1815		Papp László	alsó	30.—
1915	Dr. Schwarz Adolf ...	Fürst Alajos	felső	36.—
1916	Weisz Bódog ...	Pollák Sándor	alsó	36.—
1916	Domány Armin ...	Kleinfeld József	felső	15.—
1918	Guttman Imre ...	Balog Sándor	alsó	36.—
1918	Dr. Szukits Nándor ...	Müncz László	alsó	20.—
				1071·74

Segítőegyesületi könyvtár.

A segítőegyesületi könyvtár állománya az 1918/19 tanév végén.

A segítőegyesületi könyvtár vagyontalan tanulókat könyvekkel lát el.

Magyar nyelv és irodalom...	48	kötet
Német nyelv...	83	"
Francia nyelv és levelezés...	52	"
Kereskedelmi számtan ...	47	"
Mennyiségtan és politikai számtan ...	43	"
Földrajz ...	58	"
Történelem ...	46	"
Vegytan és áruismeret ...	34	"
Természettan...	19	"
Kenyvvitel ...	25	"
Kereskedelmi ismeretek...	13	"
Levelezés...	56	"
Jogi ismeretek ...	7	"
Közgazdasági ismeretek...	25	"
Ének ...	36	"
Logarithmus ...	5	"
	<u>597</u>	kötet
Ebből kiselejtezve ...	<u>39</u>	"
Marad összesen ...	558	kötet

Az Ifjúsági Segítőegyesület pénztár és

Bevétel.

A.) Pénztári-

	Korona	
Egyenleg	5302	13
Tagsági díjak	234	—
Tanulók önkéntes adományai	160	—
Kiselejtezett könyvekért s nyomtatványokért	31	—
Hadikölcsön-szelvény beváltás	183	—
Tőkekamatok 1917. dec. 31-ig	68	08
Adorjánne Mayersberg F. adománya	100	—
Kaufmann és Varga „	10	—
Délzalai Takarékpénztár „	20	—
Gazdasági „	50	—
Néptakarékpénztár „	30	—
Délzalai Takarékpénztár alap kamatai	200	—
Nagykanizsai Keresk. Társ. adománya	40	—
László Vilmos adománya	20	—
	6538	2

A fenti kimutatott pénztári egyenleg gyümölcsözőleg
el van helyezve:

A nagykanizsai izr. hitközségnél	3113.52
A Nagykanizsai Takarékp. 32063 sz. betétikönyvre	243.68
A Pesti Magy. Ker. Bank. 3144 „ „	352.88
„ „ „ „ 3145 „ „	915.03
„ „ „ „ 3313 „ „	1000.—
Készpénz a házi pénztárban	10.20
Összesen	5635.31

Nagykanizsa, 1918. május 30.

LÁSZLÓ VILMOS s. k.
ellenőr.

Dr. VILLÁNYI
igaz-

vagyonkimutatása az 1917/18. tanévben.

kimutatás.

Kiadás.

	Korona	
Ujjonnan beszerzett könyvekért... ..	46	—
Könyvek bekötéséért... ..	122	60
Segélyezések... ..	305	—
Osztöndíjak... ..	429	30
Pénztári egyenleg... ..	5635	31
	6538	21

B) Vagyonkimutatás.

Kimutatott betétek és készpénz ... .. 5635·31

Értékpapírok :

K 2500—1914. évi 60/0-os hadikölcsön
 à K 97·50 ... .. 2437·50

K 300—1915. évi 60/0-os hadikölcsön
 à K 96·90 ... .. 290·70

K 200—1915. évi 60/0-os hadikölcsön
 à K 96·60 ... .. 193·20

K 50—1915. évi 60/0-os hadikölcsön
 à K 96·60 ... .. 48·30

2969·81

Tank nyvek értéke 1916/17 tanév végén... .. 1537·01

Ujabb beszerzések 1917/18 tanévben... .. 46—

1583·01

300/0 leírás ... .. 474·90

Ingóságok ... .. 90—

Összesen ... .. 9803·12

HENRIK s. k.
 gató,

Dr. VILLÁNYI HENRIK s. k.,
 pénztáros.

Iskolai könyvtár.

A tanári könyvtár szaporodása az 1917 - 18. tanében.

Ajándékozás útján.

Bün Samu nyugalmazott igazgató úr ajándéka:

X., 144., 184., 1963. Augsburg G. D. Die kaufmännische Buchführung.

X., 145., 185., 1964. Auspits József: Die Lehre der kaufmännischen Buchführung.

X., 146., 186., 1965. Allina Max: Materialien für das praktische Mustercomptoir.

X., 147., 187., 1966. Allina Max: Ausgaben aus der Buchführung.

X., 148., 188., 1967. Bender Gustav: Die einfache und dopp. Buchführung.

X., 149., 189—190., 1968—69. Dr. Berényi Pál: A kivitel tankönyve, 2 kötet.

X., 150., 191., 1970. Berger J.: Lehrbuch der einf. und dopp. Buchführung.

X., 151., 192., 1971. Berger J.: Die Fortschritte d. Buchhaltungswissenschaft.

X., 152., 193., 1972. Berthold A. D.: Die einf. und dopp. Buchhaltung.

X., 153., 194., 1973. Degrange Eduard: La tenue des livres.

X., 154., 195., 1974. Erdélyi—Karch: A könyvvitel tankönyve kereskedelmi tanonciskolák számára.

X., 155., 196., 1975. Fort Ludwig: Doppelte Buchhaltung.

X., 156., 197., 1976. Gayer John—Pazelt: Lehrbuch der einf. und dopp. Buchführung.

X., 157., 198., 1977. Hindrasky C. H. Neue vereinfachte Buchhaltung der Detailgeschäfte.

X., 158., 199. 1978. Kurzbauer Georg: Lehrbuch der einf. und dopp. Buchhaltung.

X., 159., 200., 1979. Kuntner Róbert: Könyvvitel-tan.

X., 160., 201., 1980. Klemich Oskar: Die einf. Buchführung.

X., 161., 202., 1681. Klemich Oskar: Die dopp. Buchführung.

X., 162., 203., 1682. Klein Friedrich: Amerikanische Buchführung.

X., 163., 204., 1983. Merkel Eugen: Normalführung.

- X., 164., 205., 1984. Novák Sándor: Az egyszerű és kettős könyvvitel kézikönyve.
- X., 165., 206., 1985. Odental Josef: Lehrbuch der kaufm. einf. Buchführung.
- X., 166., 207., 1986. Odermann C. G. dr.: Die Lehre von der Buchhaltung.
- X., 167., 208., 1987. Porges Karl: Materialien für den Unterricht in der Buchführung.
- X., 168., 208., 1988. Röser János: A folyó számlák tana.
- X., 169., 210., 1989. Röser János: Kettős könyvvitel tan.
- X., 170., 211., 1990. Röhlich Wilhelm: Buchführung für Fabrikgeschäfte.
- X., 171., 212., 1991. Seedorf S.: Sparkassen-Buchführung.
- X., 172., 213., 1992. Sorger Ferdinand: Kaufm. Buchführungs-Praxis.
- X., 173., 214., 1993. Schiller Rudolf: Lehrbuch der Buchführung.
- X., 174., 215., 1994. Sörös Károly: Gazdasági kettős könyvvitel.
- X., 175., 216., 1995. Stern Róbert: Leitfaden für ein Muster-comptoir.
- X., 176., 217., 1996. Wagner Gustav: Buchführung für Gewerbebetreibende.
- X., 177., 218., 1997. Zalay Márk: Családi háztartás könyvvezetése.
- I., 185., 196., 1998. Pestalozzis Werke.
- I., 186—200., 197—212., 1994—2414. Pestalozzis: Werke, 16 kötet.
- I., 201., 213., 2015. Kant Emanuel Pedagógiája.
- I., 202., 214., 2016. Detttes Friedrich: Über Religion und religiöse Menschenbildung.
- I., 203., 215., 2017. Kellner L. dr.: Die Pädagogik der Volksschule.
- IV., 37., 47., 2018. Noël—Chapsal: Grammaire française.
- IV., 38., 48., 2019. Buffon: Histoire naturelle.
- IV., 39., 49., 2020. Molière: Oeuvres.
- IV., 40., 50., 2021. Racine J.: Théâtre complet.
- IV., 41., 51., 2022. Seribe: Oeuvres choisies.
- IV., 42., 52., 2023. Lefontaine: Fables.
- III., 61., 118., 2024. Beck Friedrich dr.: Materialien und Dispositionen für den Unterricht in der deutschen Sprache.
- XI., 66., 77., 2025. Jónás János: Közgazdaságtan.
- VII., 70., 88., 2026. Weninger Vince: Politikai számtan.
- V., 61—689—94., 2027—30. Bloch Móric: Biblia magyarra fordítása magyarázatokkal. 4 kötet.
- XI., 67., 78., 2031. Rau H.—Chevalier: Das Geld.
- I. 204., 216., 2032. A X. kereskedelmi, oktatásügyi, nemzetközi kongresszus közleményei.
- XI., 68., 79., Magyar közgazdaság és kultúra.

A Vallás- és Közoktatásügyi miniszter úr ajándéka:
I., 205., 217., 2034. Magyarország közoktatásügye az 1914. évben.

Vétel utján:

XI. 66., 18., 1960. Katona Béla: Magyarország közgazdasága.
VIII. 91., 113—14., 1961—2. Darwin Károly: Az ember származása.

F o l y ó í r a t o k .

XIII., 289., 2035. Hivatalos Közlöny 1917.

XIII., 290., 2036. Rangsor 1916.

XIII., 291., 2037. Néptanítók Lapja 1917.

XIII., 292., 2038. Könyvviteli Folyóirat 1916.

XIII., 293., 2039. Közgazdasági Szemle 1917.

XIII., 294., 2040. Magyar Nyelvőr 1916.

XIII., 295., 2041. Kereskedelmi Szakoktatás 1916.

XIII., 296., 2042. Izraelita Tanügyi Értesítő 1916.

III., 62., 119., 2043. Georg Büchmann, Geflügelte Worte.

A Kereskedelmi Múzeum ajándéka:

X., 178., 219., 2044. Csilléry Lajos: A kereskedelmi muzeum szakkönyvtárának jegyzéke.

Bun Samu királyi tanácsos úr ajándéka:

X., 179., 220., 2045. Rudolf Schiller: Comptoir-Arbeiten. 1880.

X., 180., 221., 2046. Gustav Burchard: Handels-Correspondenz. 1880.

Reichenfeld Ede úr adománya:

2047—8. Dr. Ballagi Mór: Uj teljes Magyar és Német szótár.

A tanári könyvtár állománya az 1917—18. tanév végén 2048 kötet.

XIII.

Jelentés az 1917—18. iskolaév végén megtartott érettségi vizsgálatról.

A megállapított vizsgálati rend szerint a felső osztály tanítását május 16-án befejeztük és ugyanazon a napon osztályozó értekezletet tartottunk, a melynek eredményeképpen 27 rendes tanuló közül 4 javítóvizsgálatot tehet szeptember hóban, 23 tanuló pedig érettségi vizsgálatra volt bocsátható.

Az írásbeli érettségi vizsgálatokat a nm. Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr 45430/918 VI. a. sz. a. kelt rendelete értelmében május 21-től 26-ig tartottuk meg. A 7 írásbeli dolgozat 21 tételei közül a kir. főigazgatóság kidolgozásra a következőket jelölte ki:

I. Magyar fogalmazás.

Mezőgazdasági termények ipari feldolgozása.

Eredmény: 2 jeles, 4 jó, 17 elégséges, — elégtelen.

II. Német kereskedelmi levelezés.

1.) *Friedrich Schlosser, hamburgi cipőgyáros*, felszólítja Frank Vilmos helybeli kereskedőt, hogy vállalja el gyártmányainak képviselőletét a Dunántúlra, mert reméli, hogy a háboru után cikkei itt nagy kelendőségnek örvendenek majd.

2.) Frank sajnálattal utasítja vissza az ajánlatot, mert jelenleg bevonul; háború után pedig e szakmával foglalkozni nem akar.

Eredmény: 2 jeles, 7 jó, 12 elégséges, 2 elégtelen.

III. Német nyelv.

Die Technik im Kriege.

Eredmény: 1 jeles, 2 jó, 13 elégséges, 7 elégtelen.

IV. Könyvvitel.

Valamely részvénytársaság főkönyvében 1917. november hó 30-án a következő forgalmat találjuk:

	Tartozik	Követel
Részvénytőke számlán	...	500.000.—
Alapítási költség	18.000.—	
Hitelezők	320.000.—	426.000.—
Adósok	438.612.—	162.500.—
Néptakarékpénz.	423.000.—	330.000.—
Pénztár	178.000.—	137.500.—

Kamat	"	...	8.612.—
Árú	"	...	532.500.—
Ingtatlan	"	...	65.009.—
			<u>2,014.612.—</u>
			<u>2,014.612.—</u>

1917. december 1. átutalunk Néptakarékpénztár útján hitelezőnk, Baiersdorf & Biachnak, Wien 8-án Ujlaky Hirschler & Fia Alsódomboru, megküldi nekünk a feles számlára vett 1000 m ³ tüziát à K 30.—	...	30.000.—
1917. december 12-én fizetünk érte vasúti fuvart	...	4.985.—
1917. december 15-én, a vételár felét átutaljuk felestarsunknak a Néptakarékp. útján	...	15.000.—
20-án eladunk készpénzben a feles áruból 500 m ³ à K 45.—	...	25.000.—
23-án eladunk hitelbe a feles áruból 250 m à K 40.— özv. Szegő Gyulánénak Nagykanizsa	...	10.000.—
31-én átvesszük a megmaradt feles árut pr m ³ à K 38.—	...	16.173.—
31-én elkönyveljük költségeinket	...	743.—
31-én a Néptakarékpénztár kimutatott javunkra kamatot	...	48.632.28
31-én leszámolunk Ujlaky Hirschler & fia céggel és elküldjük készpénzben a járó összeget 31-én elkönyveljük árüeladásainkat készpénzben	...	119,613.48
31-én Zárás: Árükészletünk értéke	...	

Az alapítási költség felét a folyó év terhére számoljuk el, a másik felét átmenetileg könyveljük.

Eredmény: 2 jeles, 13 jó, 5 elégséges, 3 elégtelen.

V. Kereskedelmi levelezés.

1. 1917. december 8-án Etlényi Aladár ajánlatot tesz Tapolcáról Zerkowitz Albert nagykanizsai borkereskedőnek balatonmelléki új borok bevásárlására. A bortermés elsőrendű volt, az ár viszonylagosan olcsó. Fehér borok literenkint K 4.—, sötét vörös bor à K 4.50 nagyobb tételekben kaphatók. — Bevásárlási jutalék hl-ként K 3.50. Az átvétel a tapolcai állomáson történik.

2. Zerkowitz 1917. december 15-én megbízást ad Etlényinek ca 2000 hl. bor vételére. — Nehezebb vörösborért K 5.— is fizethető. Hordókat január 15-ig szállítani fog.

Foglalók adására K 50.000.— átutal a Tapolcai Népbankhoz, Etlényi rendelkezésére. — Az átvételhez disponensét, Déri Bódogot fogja kiküldeni, ki az eladókkal majd elszámol.

3. 1918. január 25-én Etlényi jelenti, hogy az összevásárolt 1500 hl. fehér bort az annak idején beküldött minták szerint, intézkedést kér, hogy február 1. cs 10-ike körül az átvétel megtörténjék. A gazdák ebben az időben a bort beszállítják. Mellékelt jegyzék szerint vásárolta az árut. Foglaló fejében kifizetett K 30.000.—

4. Zerkowitz január 28-án a közölteket tudomásul veszi; kéri Etlényit, gondoskodjék idejében a bor elszállításához szükséges vasúti kocsikról.

Eredmény 2 jeles, 12 jó, 9 elégséges, — elégtelen.

VI. Francia kereskedelmi levelezés.

1. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Budapest, IV/15 kéri a Deutsche Bank fiókját Brüsszelben, hogy utaljon át a Baring freres cégnek Anversben fr. 5400.—at.

2. A Deutsche Bank IV/25 értesíti a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankot, hogy Baring freresnek átutalt fr. 5400.—at nyugta ellenében és a megbízó bankot 5800.— koronával terhelte meg április 24-iki értékkel.

Eredmény: 1 jeles, 10 jó, 9 elégséges, 2 elégtelen.

VII. Kereskedelmi számtan.

Brémából kap Rosenfeld és Társa Nagykanizsa, két szállítmány árút.

Az I. sz. szállítmány bttö kg. 3005. tara 305 kg., 50 kg.-ként à M 130.

A II. sz. szállítmány btto kg. 1663., tara 160 kg. 50 kg.-ként à M. 110.

Rabat 50/0, Skontó 10/0.

Költségek: csomagolás és vasútra szállítás M. 17.40, Biztosítás M. 10000. a 20/0 o. Alkuszdíj 1/20/0. Kisebb kiadás M. O. 91. Jutalék 20/0.

Váltó alkuszdíj 1/100/0. Szállítási díj Nagykanizsáig K 225.10, házhoz szállítás 34.60, kisebb kiadás K 5.50. Az I. sz. szállítmánynál vám K. 700.—, a II. sz. szállítmánynál vám K 220.50. Kiszámítandó a beszerzési ár % kg-ként, ha az átszámítási árfolyam 118.—

Eredmény: 9 jeles. 7 jó, 5 elégséges, 2 elégtelen.

A szóbeli érettségi vizsgálatokat június 10. és 11. napjain tartottuk meg.

A nm. Vkm. miniszteriumot, mint miniszteri biztos és elnök *dr. Mutschenbacher Viktor*, ny. jogakadémiai igazgató, a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumot pedig *dr. Günther Mihály*, a pécsi ker. és iparkamara titkára képviselte. Szóbeli érettségi vizsgálatra ment 23 tanuló. Jelesen megfeleltek: *Barta Pál és Kleinfeld József*.

Jól feleltek meg: Balaton Dénes, Eichner Árpád, Gábor Imre, Kremsier Dezső, Weiszfeld Jenő és Wellisch Ernő.

14 tanuló megfelelt.

Az írásbeli dolgozatok elégtelen osztályzata alapján 3 tanuló szeptember hóban javítóvizsgálatot tehet.

Magánvizsgálatot tettek

1917. szeptember hóban

Alsó osztály:

1. Grób Gyula.

Középső osztály:

1. Erős József.

Felső osztály:

1. Vida Ernő.

1918. március hóban

Alsó osztály:

1. Friedmann Antal

2. Szabó Ferenc

1918. június hóban

Alsó osztály:

1. Balogh József

2. Buksz Lajos

3. Hítczelberger Alfréd

4. Korosetz Lajos

9. Steffler Lajos.

5. Kotzig Jenő

6. Kuzsner József

7. Mihálka Pál

8. Nemezc Ferenc

Középső osztály:

1. Göndics István

2. Kovacic István

3. Láng József

4. Németh Péter.

A jelentkezők miniszteri engedély alapján tettek vizsgálatot.

Magánvizsgálati szabályzat.

A nm. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. évi 3640. sz. rendelete a felső kereskedelmi iskola magánvizsgálok szabályozása tárgyában:

A felső kereskedelmi iskolák főigazgatójának.

A felső kereskedelmi iskolai magánvizsgálatok eddigi rendszerének szigorúbb és helyesebb irányú szabályozása céljából az 1895. évi augusztus hó 20-án 4401. sz. a. kelt rendelettel a felső kereskedelmi iskolák számára kiadott szervezetnek a magánvizsgálatokra vonatkozó 64. és 65. §-ait, valamint az e tárgyban kibocsátott rendelkezeteket ezennel hatályon kívül helyezve, a jelzett szakaszok helyébe a m. kir. kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértően a következőket rendelem el:

64. §. Magánvizsgálatra bocsáthatók a felső kereskedelmi iskola alsó osztályának tárgyaiból olyan egyének, akik a polgári vagy középiskola negyedik osztályát (a latin nyelvtől eltekintve) sikerrel végezték, 15-ik életévüket betöltötték s hitelesen bizonyítják, hogy a gyakorlati életben működnek; a középső és felső osztály tárgyaiból magánvizsgálatra, illetőleg az utóbbit követő értségi vizsgálatra azok bocsájthatók, akik az alsó, illetőleg a középső osztályt akár nyilvánosan, akár magánúton elvégezték, 17, illetőleg 18 évesek s a gyakorlati életben működnek.

Az egyes osztályok vizsgálatai rendszerint egy évi időközökben engedélyeztetnek. Felső kereskedelmi iskolából kimaradt tanulók kimaradásuk esztendejében még akkor sem kaphatnak magánvizsgálatra engedélyt, ha különben a fenti föltételeknek megfelelnek.

A magánvizsgálati engedélyért folyamodók szabályszerűen bélyegelt és a főigazgatóhoz címzett kérvényeiket azon felső kereskedelmi iskola igazgatójánál nyújtják be, amely iskola állandó lakóhelyükön vagy ahhoz legközelebb van. A kérvényhez születési, iskolai, erkölcsi és oly hatósági bizonyítványt kell mellékelni, mely a folyamodó iskolai tanulmányai óta eltöltött foglalkozását is hitelesen bizonyítja.

A kereskedelmi iskola igazgatója a beérkezett kérvényeket véleményes jelentésével terjeszti fel a főigazgatóhoz. Az oly folyamodók, akik szeptember után, legkésőbb decemberben tesznek a közép- vagy polgári iskolában javító vizsgát, január hóban kérhetnek magánvizsgálati engedélyt. (26.070/1910. számú miniszteri rendelet.)

Ugyancsak a kérvény benyújtásakor lefizetendő a beirási és az évi tandíj, mely díjak azonban kedvezőtlen elintézés esetén a folyamodónak visszaadatnak.

A beirási és tandíjak fizetése alól senki sem menthető fel. *A magánvizsgálati engedélyt nyert egyének az előadást nem látogathatják.*

A magánvizsgálatok mindenkor a főigazgató vagy megbizottja elnöklete alatt tartatnak június havában, illetőleg a felső osztálybeli magánvizsgálatok az érettségi írásbeli vizsgálatok előtt.

Az elnök állapítja meg a vizsgálat napját is. A vizsgálóbizottság tagjai a főigazgató (vagy megbizottja), az iskola igazgatója és azon osztály tanárai, amelyből a jelölt magánvizsgálatot tesz.

A jelölttől a vizsgálat megkezdése előtt megkövetelendő személyazonosságának igazolása. A vizsgálat kiterjed az illető osztály minden rendes tantárgyára, írásbeli és szóbeli s akként tartandó meg, hogy a jelöltnek az osztály összes tanítási anyagában való jártassága kitűnjék. A dolgozatok úgy bírálандók el, mint a rendes tanulóknál és a kir. főigazgatóhoz felterjesztendők.

A bizonyítványt, — amelyen feltüntetendő a vizsgálati engedély száma és kelte s hogy magánvizsgálat alapján állítattott ki, — nemkülönben a vizsgálat lefolyásáról felvett jegyzőkönyvet a vizsgáló-bizottság elnöke, az igazgató s az illető osztályfő írják alá. Amennyiben a főigazgató nem maga elnökölt, a jegyzőkönyv hozzá felterjesztendő.

Szeptemberben tartandó *pótló vizsgálatokra*, kellően indokolt esetekben, a magánvizsgázóknak is, kik a tanévvégi magánvizsgálaton igazolt betegség, vagy súlyos ok miatt nem vehettek részt, a tanári kar adhat engedélyt. Ha az illető szeptemberben sem jelentkezik, vizsgálati engedélye további érvényét elveszti összes lefizetett díjaival együtt.

Vizsgálatok összevonása nem engedhető meg. Kivételes esetekben azonban és ha a jelölt előzetes vizsgálatát legalább is jó eredménnyel tette le, a következő osztályból főigazgatói engedéllyel már félév múlva jelentkezhetik vizsgálatra.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevezését igazolják, vagy érettségi vizsgálatot megfelelő sikerrel tettek.

Folyamodni olyan módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az első esetben az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, amit a rendes érettségi vizsgálat követ; a középiskolai érettségi bizonyítvány alapján pedig a jelöltnek írásbeli és szóbeli érettségi vizsgálatot kell tenni a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyaiból. A többi tárgy osztályzatai a középiskolai bizonyítványból veendőek át.

65. §. a magánvizsgálati díj mind a három osztályra nézve 80—80 korona, melyből minden vizsgázó tanárt tantárgyankint egy rész, az igazgatót, mint ilyent, még egy rész illet meg.

A vizsgálatnak a jelölt részéről komoly ok nélkül való megszakítása a vizsgálati díj elvesztését vonja maga után. A tandíj és beíratási díj minden osztálymagánvizsgálat után, valamint a magánvizsgálat ismétlése esetén is fizetendő.

Különbözeti magánvizsgálat engedélyezését kérhetik azok a gyakorlati életben működő ifjak, akik a középiskola nyolcadik osztályának sikeres bevégzését igazolják.

Folyamodni olyan módozatok mellett lehet, mint a rendes magánvizsgálatért. Az írásbeli és szóbeli különbözeti vizsgálat kiterjed a felső kereskedelmi iskola különbözeti tárgyainak mind a három évi tanítási anyagára, amit a rendes érettségi vizsgálat követ.

A különbözeti tárgyak a következők: keresk. földrajz, a kereskedelem története, kereskedelmi számtan, politikai számtan, irodai munkálatok, könyvvitel, magyar, német és francia keresk. levelezés, keresk. ismeretek, jogi ismeretek, közgazdasági ismeretek, vegytan és áruismeret. Azokból a tárgyakból, amelyek írásbelivel is járnak, a jelölt írásbeli vizsgálatra is kötelezendő. A fel nem sorolt tárgyak osztályzatai a jelölt középiskolai bizonyítványából veendőek át.

Ugyanilyen feltételekkel bocsáthatók különbözeti magánvizsgálatra s ennek sikere esetén érettségi vizsgálatra azok, akik ezt néptanítói oklevél alapján kérelmezik, úgyszintén azok is, akik folyamodványukhoz a hadapródiskola elvégzéséről szóló bizonyítványt mellékelik, ez utóbbiak azonban a fentebb felsorolt szaktárgyakon kívül a magyar nyelvből és irodalomból is kötelesek kiegészítő vizsgálatot tenni.

A különbözeti vizsgálatoknál tandíj nem, hanem 120 korona vizsgálati díj, illetőleg az érettségi vizsgálatért az érettségi vizsgálat szabályszerű díja fizetendő.

Női magántanulókra vonatkozó eltérő intézkedések.

Nőkkel szemben, akik magánvizsgálati engedélyért folyamodnak, ugyanazok a feltételek érvényesek, amelyeket az előző pontok foglalnak magukban, azzal a különbséggel, hogy a szabályszerű középiskolai és felsőbb leány- és polgári iskolai négy osztályú előképzettség mellett figyelembe lehet venni a felső leányiskola második osztályának sikeres elvégzését igazoló minősítést is és hogy a gyakorlati életben való működéstől el lehet tekinteni.

Nők rendszerint női felső kereskedelmi iskolákban nyerhetnek magánvizsgálatra engedelmet.

Az 1918—19. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke.

A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr 1916. évi március hó 7-én 2965. eln. sz. a. kelt rendelete értelmében a tankönyvváltozások a háború tartamára mellőzhetők. Ennélfogva a jövő tanévben is az alább felsorolt és eddig használt tankönyvek maradnak használatban. Az előirt tankönyvekből csak a legújabb kiadások szerzendők be. Piszkos és rongyos könyvek vételétől a tanulók tartózkodjanak.

ELSŐ OSZTÁLY.

	Az eng. sz.
Dr. Koltai-Zilahi, prózai írásművek elmélete 4. kiad.	115350/1910
Dr. Schack-Wirker, Kereskedelmi levelező 1. kiadás	81243/1918
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelvgyakorló I. rész, 7. kiadás	128899/1910
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 6. kiadás	45478/1912
Latzkó-Honti, Francia nyelvkönyv és ker. levelező I. rész, 3. kiadás	98577/1914
Kirchner-Pataki, Földrajz I. rész, 3. kiadás	47776/1912
Kerekes Gy., Történelem I. rész, 6. kiadás	129543/1911
Dr. Beke M., Algebra 6. kiadás	83105/1908
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret	10531/1909
Csizmadia-Képeßy, Fizika 2. kiadás	174956/1912
Bogyó-Havas, Keresk. számtan I. rész, 5. kiadás	11371/1812
Trautmann H., Kereskedelmi isme	142771/1909
Vajda P., Mintalapok, magyar és német	
Kozma B., Gyorsírás 3. kiadás	109153/1911

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Zilahi, Költői írásművek 4. kiadás	31568/1912
Dr. Schack-Jónás, Keresk. levelező II. r., 2. kiadás	81243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és gyakorló II. rész, 5. kiadás	166750/1912
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 6. kiadás	146634/1913
Latzkó-Honti, Francia nyelvkönyv és ker. levelező II. rész, 3. kiadás	98577/1914
Kirchner-Pataki, Földrajz II. rész, 2. kiadás	88636/1910
Kerekes Gy., Történelem II. rész, 5. kiadás	92849/1911

	Az eng. sz.
Dr. Beke M., Algebra	89105/1908
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan II—III. rész, 6. kiadás	5232/1915
Schön-Stoczek, Logarithmusa táblák.	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve, 3. kiadás	20022/1894
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret II. r. 3. kiad.	10531/1909
Bárczy István, Közgazdasági ismeretek 5. kiadás ...	92693/1910
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891

FELSŐ OSZTÁLY.

Dr. Koltai-Sassi-Mészáros, Irodalomtörténet 3. kiad.	116159/1912
Dr. Schack-Jónás, Kereskedelmi levelező III. rész, 2. kiadás	84243/1912
Dr. Schack-Hauser, Német olvasókönyv és nyelv- gyakorló III. rész, 5. kiadás	166650/1913
Dr. Schack-Hauser, Német nyelvtan 5. kiadás	116634/1912
Latzkó-Honti, Francia nyelvtan és keresk. levelező III. rész	60400/1913
Kirchner-Pataki, Földrajz III. rész 2. kiadás	108797/1912
Kerekes Gy., Történelem III. rész, 3. kiadás	79634/1912
Bogyó-Havas, Kereskedelmi számtan II—III. r. 4. k.	57277/1915
„ „ Táblák a politikai számtanhoz	3128/1898
„ „ Politikai számtan 3. kiadás	16651/1908
Schön-Stoczek, Logarithmusa táblák.	
Bún Samu, Az egyszerű és kettős könyvvitel tan- könyve 3. kiadás	20022/1894
Dr. Hermann S., Kereskedelmi és váltójog	46837/1891
Bárczy István, Közgazdasági ismeretek 5. kiadás ...	92693/1915
Csongor-Hankó, Vegytan és áruismeret II. r., 3. kiad.	22653/1912

SEGÉDKÖNYVEK.

- Kelemen Béla, Magyar és Német zsebszótár I. és II. kötet.
 Ujvári Béla, Magyar és Francia zsebszótár I. és II. kötet.
 Rozsnyai, Francia nyelvmester.
 Kovács S. János. Francia keresk. szótár I. kötet.

Tudnivalók a jövő iskolai évre.

A nagykanizsai illetőségű tanulók felvétele szeptember 1-én. a vidéki tanulók felvétele 2-án és 3-án, mindig délelőtt 9—12, délután 3—5 órakor történik. A javító és pótló vizsgálatokat augusztus 30-án délelőtt tartjuk meg.

Az alsó osztályba azok a tanulók vétetnek fel, kik a gimnázium, reál, vagy polgári iskola alsó négy osztályát legalább elégséges sikerrel végezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, akik az alsó, illetve középső osztályt ugyanezen, vagy vele egyenlő-fokú szakiskolában legalább elégséges sikerrel végezték.

Első izben belépő tanulók születési bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javitóvizsgálatra bocsáttatnak azok a tanulók, akik legfeljebb két tantárgyból kaptak elégtelen érdemjegyet. A javítóvizsgálatra jelentkező tanulók előző évi bizonyítványukat augusztus 29-én, délelőtt 9—11-ig adják át az igazgatónak.

Évi tandij minden osztályban 200 korona.

A tandij két részletben fizetendő és pedig az első részlet a beiratáskor, a második részlet február hó elején. Méltánylást érdemlő esetekben a tandij negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az első negyed a beiratáskor, a második negyed november 15-én, a harmadik negyed február 1-én, a negyedik negyed április 15-én fizetendő.

Beiratási díj 20— korona.

Egyéb díjak fizetendők a hitközségi pénztárba: nyugdíjalapra 12— korona, a beiratkozásnál az igazgató kezéhez: az önképzőköri könyvtár részére 2— korona, a róm. kath. tanulók hitoktatási díj fejében 6— korona.

Tandijmentességért augusztus 15-ig a nagykanizsai izr. hitközség elöljáróságához lehet folyamodni. A folyamodványhoz mellékelendő: a szülők szegénységi, valamint a tanuló előző évi bizonyítványa.

A szülőknek, vagy azok helyetteseinek kötelessége az iskolán kívül is a tanulók erkölcs magaviseletét ellenőrizni. Az igazgatónak jogában áll megkövetelni, hogy az ifjak csak megbízható szállásadóknál helyeztessenek *el.

A vidéki szülőket figyelmeztetjük tehát, hogy a gyermekeik elhelyezése tekintetében kellő körültekintéssel járjanak el. Ebben az igazgató és az osztályfőnökök szívesen szolgálnak útbaigazítással.

A tanulók óvakodjanak elrongyolt, piszkos és régiebb kiadású könyvek beszerzésétől. Minden tankönyvből a legújabb kiadás használandó.

Nagykanizsa, 1918. június 29-én.

Dr. Villányi Henrik
igazgató

J E L E N T É S

a női kereskedelmi szaktanfolyam

X. évfolyamáról.

Közi: DOMÁNY ÁRMÉN

megh. igazgató.

J E L E N T É S

a női kereskedelmi szaktanfolyam

X. évfolyamáról.

Közli: **DOMÁNY ÁRMIN**
megb. igazgató.

I. Iskolai látogatás: Az egész tanév folyamán sem betegség, sem pedig más körülményes okból az iskolalátogatás csorbát nem szenvedett semmiképpen sem a tanítók, sem a tanulóknál.

Kirchner Béla közgazdasági szakos tanácsos, január 19. meglátogatja az intézetet, immár negyedik előadását megállagatta és a közgazdaságtanról az előzőkkel való összehasonlítást érkeztetve, ren. számolt be. Sok hasznos észrevétel adott, amelyek a jövőben felhasználva az eredményt fokozták majd.

Bar Soma közgazdasági, nyelvi, felső ker. iskolai igazgató és a tanfolyamnak éveken át volt igazgatója, január 27-én meg látogatja az intézetet s pár órás előadást végignaglatott.

Adakozás és hadikölcsön jegyzés. Az igazgatóság a közgazdaságtanról nyert felszólítás alapján több alkiattal gyűjtést rendezett a különböző háborús jótékony célokra, melyeknek eredményét k. 450 a rendelkezési helyére juttattuk. Szintén közgazd. felte. ingatlanszámlásként az igazgató buzdító beszédet a VII. hadikölcsönre való jegyzésre hívta föl a népszerűsítés érdekében. Ennek eredménye nem is maradt el, mert a tanfolyam hadig. utáni mégis 25000 K. jegyeztek a VII. hadikölcsönre.

Tanári kar.

Domány Ármin, megb. igazgató, középiskolákra képesített rendes tanár. Tanította a kereskedelem ismertetése, kereskedelmi levelezés és irodai munkákat, meg a német kereskedelmi levelezést heti 6 órában.

Balogh Sándor, kegyes tanítórendi főgimn. tanár. Tanította a kereskedelmi számtant heti 3 órában.

Jellinek Márk, okl. polg. isk. tanár. Tanította a könyvvitelt heti 3 órában.

Kertész József, elemi iskolai igazgató. polg. iskolákra képesített tanár. Tanította a szépírást heti 1 órában.

Kramer Lajos, okl. polg. iskolai tanár. Tanította a gyorsírást heti 3 és a gépirást heti 2 órában.

Nagy Erzsébet, állami polg. iskola tanárnő. A II-ik félévben 10 órában előadást tartott az anya-, csecsemő- és gyermekvédelemről.

Pap János, kegyes tanítórendi főgimn. tanár. Tanította a ker. földrajz és áruismeretet heti 2 órában.

II.

A női ker. szaktanfolyam a kir. főigazgatóság 1917. június hó 2-án 5694/1917. számú rendelete alapján ismét folytathatta nemes feladatát.

Beírások a tanév megkezdésére. Az alakuló értekezletet szeptember 11-én tartottuk meg, amelyen a tanári kar elhatározta, hogy a beiratások épúgy, mint a felső kereskedelmi iskolában szeptember hó 2., 3. és 4. napjain tartassanak meg. A növendékek ismét oly nagy számban jelentkeztek, hogy a létszámon felül jelentkező tanulók felvételét a tanári kar a főigazgatóság, azaz a minisztérium pótló engedélyétől tette függővé, de ha a távoli vidéket is tekintetbe vettük volna, könnyen lehetett volna párhuzamos osztályt fölláttatni. Beiratkozott tehát 55 tanuló, akik közül a tanév folyamán ketten kimaradtak, úgy, a végleges létszám 53 volt.

A női ker.-szaktanfolyamon szeptember 7-ike volt az első előadási nap. — A tanterv a múlt évvel szemben csak annyiban szenvedett változást, hogy az anya-, csecsemő- és gyermekvédelem fontosabb részeinek ismertetésére a kultuszminisztérium 10 órai előadást rendelt el a II. félévben, amit Nagy Erzsébet áll. polg. iskolai tanárnő tartott meg. Fogadja ezuton is köszönetünket azért a buzgalomért és fáradságért, melyet e nehéz és kényes tárgy előadásával kifejtett.

Iskolai látogatás. Az egész tanév folyamán sem betegség, sem pedig más körülmények folytán az iskolalátogatás csorbát nem szenvedett, semmiféle címen rendkívüli szünet nem volt.

Kirchner Béla kir. főigazgató, udvari tanácsos, január 19. meglátogatta az intézetet, minden tárgy előadását meghallgatta és tapasztalatairól az elnöklete alatt megtartott főigazgatói értekezleten számolt be. Sok hasznos utmutatást adott, amelyek a jövőben felhasználva az eredményt fokozzák majd.

Bún Samu kir. tanácsos, nyug. felső ker. iskolai igazgató és e tanfolyamnak éveken át volt igazgatója, január 7-én meglátogatta az intézetet s pár órai előadást végighallgatott.

Adakozás és hadikölcsön jegyzés. Az igazgatóság a főigazgatóságtól nyert felszólítás alapján több alkalommal gyűjtést rendezett a különböző háborus jótékony célokra, melyeknek eredményét: K 450 a rendeltetési helyére juttattuk. Szintén főigazgatói leirat foganatosításaként az igazgató buzditó beszéddel a VII. hadikölcsönre való jegyzésre hívta föl a növendékek figyelmét. Ennek eredménye nem is maradt el, mert a tanfolyam hallgatói mintegy 25000 K jegyeztek a VII. hadikölcsönre.

Tanulmányi kirándulások. A tanév folyamán, még pedig április 18-án a helybeli sörgyárat, május 2-án a helybeli gőzmalom és villámossági telepet, június 6-án pedig a messze vidéken híres Zerkowitz-féle pincészetet látogattuk meg.

E kirándulásokon mindenkor az igazgató és szaktanár vezetésével az intézet valamennyi növendéke részt vett. A vállalatok mindenütt lekötelező szíveséggel fogadtak bennünket. A vezetők, azaz a tulajdonos részéről nyertünk szakszerű magyarázatokat és a tanulók a legkellemesebb benyomásokkal távoztak onnan. A sörgyárban és a Zerkowitz-féle pincészetben a gyakorlati tere is átmentünk, amennyiben a különböző fajtákat megkóstoltuk. — Fogadják e vállalatok vezetői ezuton is hálás köszönetünket.

A tanév bezárása. A főigazgatóság leiratban értesítette a női szaktanfolyam igazgatóságát, hogy az előadás a folyó tanévben is június hó végéig tart.

A nevezett főigazgatói leiratban foglaltatnak eleget téve az írásbeli vizsgálatokat június 15-étől kezdődően, június hó 22-ig tartottuk meg. Az évváró osztályvizsgálatot pedig a fenntartó részéről és a növendékek szüleinek jelenlétében június hó 26-án folytattuk le.

A tanulmányi eredmény kimutatása.

A vizsgálatot tett növendékek közül

jelesen felelt meg : 5

jól „ „ 20

megfelelt 28

Összesen : 53

III.

Rendes tantárgyak.

Kereskedelmi számtan	heti 3 órában
Könyvvitel	„ 3 „
Keresk. ism., keresk. lev., irodai munkálatok	„ 3 „
Német kereskedelmi levelezés	„ 3 „
Kereskedelmi földrajz áruismerettel	„ 2 „
Gyorsírás	„ 2 „
Szépirás	„ 1 „
Gépirás	„ 2 „

Összesen 20 óra.

A jövő tanévre való tudnivalók tekintetében felhívjuk a közönség figyelmét a helyi lapokban annak idején megjelenő közleményekre.

A nagykanizsai női kereskedelmi szaktanfolyam tanulóinak névsora

az 1917—18. tanévben.

Andri Margit		Kaufer Teréz	
Anhoffer Anna	30	Kengyel Margit	
Baksa Ilona		Kiss Ilona	
Banekovich Lujza		Kis Malvin	
5 özv. Bergovecz Gyuláné		*Kis Sarolta	
Blum Aranka		Klein Mária	
Bodzay Ilona	35	Kluger Aranka	
Buzási Anna		Kluger Ilona	
Csatári Sarolta		Kohn Erzsébet	
10 Csillag Erzsi		Krámer Erzsébet	
Csonták Erzsébet		Krisch Anna	
Deckner Margit	40	Lovass Ilona	
Dobó Éva		*Marvalits Ilona	
Domány Sarolta		Moshammer Stefánia	
15 Eisler Olga		Neiser Olga	
Eppinger Margit		Pallos Katalin	
Fekete Mária	45	Péter Karola	
Flumbort Erzsébet		Sándor Ella	
Friedrich Józsa		Sprung Gizella	
20 Fürst Erzsébet		Steiner Etel	
Grünsberger Teréz		Stern Hermin	
Haan Margit	50	Strasser Margit	
Heine Rózsi		Sugár Margit	
Horváth Mária		Szabó Irma	
25 Jancsi Mária		Szautsek Stefánia	
Junker Bella		Tausz Rózsi	
Junker Ilona	55	Varga Sarolta	
Karner Julia			
* Kimaradt.			

V.

A női keresk. tanfolyam statisztikai kimutatása.

A kimutatás tárgya	C s o p o r t	
Iskola- látogatás	Beiratott összesen	55
	Kimaradt	2
	Záróvizsgálatot tett	53
Vallás	Izraelita	23
	Római katolikus	27
	Ág. evangélikus	3
Anyanyelv	Magyar	52
	Német	1
A felvétel alapja	Polgári isk. 4. oszt. bizonyítvány	50
	Felvételi vizsga	3
A szülő v. gyár lakóhelye	Nagykanizsai	4
	Vidéki	12
A szülő v. gyár polg. állása	Önálló kereskedő	11
	Önálló iparos	2
	Iparban alkalmazott	4
	Köztisztviselő	26
	Magánzó	9
	Egyéb	1
Életkor	15 éves	15
	16 „	20
	17 „	6
	18 „	6
	19 „	3
	20 „	1
	Ennél idősebbek	2

Tartalom:

I. Felügyelet	2
A hazáért	3
II. Iskolánk és a háború	4
III. Az 1917—18-ik iskolai év egyéb adatai	11
IV. A tanári kar	14
V. Tantárgyak felosztása a tanárok közt az 1917/18. tanévben	16
VI. A nagykanizsai felső kereskedelmi iskola általános tanterve	17
VII. A tanulók névsora és lakóhelye	18
VIII. Statisztikai kimutatások	22
IX. A tanulmányi eredmény kimutatása	24
X. Intézetünk jötevői	25
Segítőegyesületi könyvtár	27
XI. Az ifjúsági segítőegyesület pénztár és vagyoni kimutatása az 1917—18. tanévben	28—29
XII. Iskolai könyvtár	30
XIII. Jelentés az 1917—18. iskolaév végén megtartott érettségi vizsgálatról	33
XIV. Magánvizsgálatot tettek	36
XV. Magánvizsgálati szabályzat	37
XVI. Az 1918—19. tanévben használandó tankönyvek jegyzéke	40

Női keresk. szaktanfolyam.

I. Tanári kar	46
II. A női kereskedelmi szaktanfolyam X-ik évfolyamáról	47
III. Rendes tantárgyak	49
IV. A női kereskedelmi szaktanfolyam tanulóinak névsora	50
V. A női kereskedelmi szaktanfolyam statisztikai kimutatása	51

